

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

інститут біології, хімії та біоресурсів

Кафедра землепорядкування та кадастру

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ В ЗЕМЛЕУСТРОЇ

вибіркова

Освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій (землеустрій та кадастр)

Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Рівень вищої освіти другий магістерський

Інститут біології, хімії та біоресурсів

Мова навчання українська

Розробники: Казімір Іван Іванович, доцент кафедри землепорядкування та кадастру, к.б.н.; Беспалько Руслан Іванович, завідувач кафедри землепорядкування та кадастру, доцент, к.б.н., Гречаний Денис Олегович, асистент кафедри землепорядкування та кадастру; Мирончук Катерина Василівна, асистент кафедри землепорядкування та кадастру, к. с.-г. н.

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/kadastr/kolektiv-kafedri>

Контактний тел. +380509568488, +380675920512

E-mail: i.kazimir@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2696>

Консультації Середя з 14.40 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Методи дистанційного зондування Землі в землеустрої» передбачає розгляд пасивних і активних методів дистанційного зондування Землі (ДЗЗ), їх застосування в управлінні природними ресурсами, забезпечує формування теоретичних знань функціонування пасивних і активних методів ДЗЗ, використання цифрових методів підвищення просторового розрізнення даних космічних зйомок, забезпечує практичні навички тематичного оброблення даних на основі використання класифікаторів з жорсткими та м'якими умовами, знайомить з використанням вегетаційних параметрів рослинності для визначення стану агрономічних ресурсів.

2. Мета навчальної дисципліни:

Курс передбачає розгляд пасивних та активних методів дистанційного зондування Землі (ДЗЗ), їх застосування в управлінні земельними та природними ресурсами.

3. Пререквізити.

Інформатика і програмування, Вища математика, Фізика, Радіоелектроніка, Екологічнобезпечне використання земельних ресурсів, Математичні методи і моделі, Основи землеустрою та організації територій, Геодезія, Фотограмметрія і дистанційне зондування, Картографія, Математична обробка геодезичних вимірів, Вища геодезія, Електронні геодезичні прилади та GPS технології, Інформаційні технології в геодезії та землеустрої, Землевпорядне проектування, Кадастри природних ресурсів, Основи землевпорядкування та кадастру, Земельні ресурси, Державний земельний кадастр, Управління мініципальними землями, ГІС і бази даних, Супутникова геодезія

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти знаннями щодо формування теоретичних знань функціонування пасивних і активних методів ДЗЗ; використання цифрових методів підвищення просторового розрізнення даних космічних зйомок; тематичне дешифрування на основі використання класифікаторів з жорсткими та м'якими умовами; використання вегетаційних індексів для визначення стану агрономічних та лісових ресурсів.

В ході вивчення дисципліни студенти опановують

- ✓ Формування теоретичних знань функціонування пасивних і активних методів ДЗЗ;
- ✓ Використання цифрових методів підвищення просторового розрізнення даних космічних зйомок;

✓ Тематичне дешифрування на основі використання класифікаторів з жорсткими та м'якими умовами;

✓ Використання вегетаційних індексів для визначення стану агрономічних та лісових ресурсів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

✓ концепцію вегетаційних індексів;

✓ концепцію „лінії ґрунту”;

✓ використання алгоритмів з жорсткими та м'якими умовами класифікації;

вміти:

✓ складати заявки на проведення зйомки;

✓ проводити відновлення пропущених/випавших рядків знімка;

✓ проводити поліпшення просторового розрізнення космічних знімків.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>ГІС в кадастрових системах</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	6	11	4	120	10	-	-	10	92	8	Іспит	6
Заочна	6	11	4	120	4	-	-	4	112	-	Іспит	6

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. «Одержання даних ДЗЗ».														
Тема 1. ВСТУП. Етапи розвитку методів дистанційного зондування Землі (ДЗЗ).	13	1	-	1	1	10	16	0,5	-	0,5	-	15		
Тема 2. Інформаційні електронні ресурси для одержання даних космічних зйомок.	20	2	-	2	1	15	21	0,5	-	0,5	-	20		
Тема 3. Рівні обробки знімків основних космічних апаратів.	18	1	-	1	1	15	16	0,5	-	0,5	-	15		
Разом за змістовим модулем 2	51	4	-	4	3	40	53	1,5	-	1,5	-	50		

Змістовий модуль 2«Особливості попередньої і тематичної обробки даних ДЗЗ для досліджень природних ресурсів».												
Тема 4. Тема 1. Методи синтезу зображень.	18	1	-	1	1	15	16	0,5	-	0,5	-	15
Тема 5. Часові ряди даних космічних	19	2	-	1	1	15	22	1	-	1	-	20
Тема 6. Концепція вегетаційних індексів.	16	2	-	2	2	10	16	0,5	-	0,5	-	15
Тема 7. Тематична обробка даних ДЗЗ. Разом за змістовим	16	1	-	2	1	12	13	0,5	-	0,5	-	12
Разом за змістовим модулем 2	69	6	-	6	5	52	67	2,5	-	2,5	-	62
Усього годин	120	10	-	10	8	92	120	4	-	4	-	112

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Обґрунтування аналізу часових змін за даними набору темпоральних багатоспектральних знімків
2	Особливості застосування м'яких класифікаторів при дослідженні природних ресурсів
3	М'які класифікатори
4	Теорія Демпстер-Шейфер
5	Максимальна ймовірність за Байесом
6	Порівняння ефективності різних груп для визначення стану природних ресурсів
7	Веgetаційні параметри рослинності

Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Сучасний стан розвитку космічної галузі в Україні. Тенденції розвитку ДЗЗ.
2	Інтернет-джерела для замовлення даних ДЗЗ. Використання системи USGS Glovis GLCF, eros.usgs.gov, Map Builder, даних, представлених на геопорталах. Дані ДЗЗ, які поставляються компаніями Digital Globe, Geo Eye, European Space Imagine, Astrium.
3	Значення синтезу зображень. Методи синтезу зображень та обмеження наявних методів. Причини спотворення кольорів.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Поточний контроль: тестовий, письмовий, розрахунковий.

Формами підсумкового контролю є іспит.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;

- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Підсумковий контроль:

Підсумковий модуль-контроль проводиться у вигляді тестування, контрольної роботи, вирішення практичного завдання. Максимальна кількість балів – 40.

До складу екзаменційного білету входять 5 завдань (1- вирішення тестового завдання (5 балів), 2-4 – відповіді на теоретичні запитання (кожне питання – 9 балів), 5 – вирішення практичного завдання (8 балів).

Результати заключного тестування оцінюються наступним чином (у тесті 10 запитань):

Кількість правильних відповідей	Бал
9-10	5
7-8	4
5-6	3
3-4	2
2	1
1	0,5
0	0

Критерії оцінювання теоретичних питань:

9	студент дає вичерпні та логічні відповіді на поставлені запитання; бере активну участь в обговоренні всіх питань і суттєво доповнює відповіді новітніми даними; вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки при обговоренні матеріалу; проявляє знання з додаткової літератури, не обмежуючись лекційним матеріалом
7	студент репродуктивно відтворює вивчений матеріал та при відповіді на запитання допускає неточності, які виправляє з допомогою викладача; суттєво доповнює деякі питання
5	студент чітко формулює основні визначення та поняття.
3	студент робить спроби відповідати чи доповнювати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки під час обговорення матеріалу.
1	протягом опитування студент не проявляє активності, хоча інколи намагається не без допомоги викладача та студентів дати визначення, сформулювати поняття чи зобразити формулу.
0	студент не може дати відповіді на запитання.

Критерії оцінювання практичного завдання:

8	студент виявляє глибокі і повні знання матеріалу, проявляє творчий підхід та безпомилкове відтворення набутих теоретичних знань з використанням наукової термінології, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
7	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, розв'язує повністю отримане завдання і робить висновки по отриманих результатах.
5	студент показує системний та репродуктивний характер теоретичних знань, проте допускає помилки, які може виправити з допомогою викладача.
3	студент виявляє знання основного матеріалу, але під час відповіді допускає помилки і неточності.
2	студент робить спроби відповідати, проте виявляє слабкі знання та допускає грубі помилки.
0	студент не може дати відповіді на запитання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит

Поточне тестування та самостійна робота							Іспит	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
10	7	7	7	9	10	10		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література

Базова (основна)

- 1.Кохан С.С., Востоков А.Б. Дистанційне зондування Землі. К.: Вища шк.-2009.-511с.
2. Кохан С.С., Воостоків А.Б. Моделі передачі випромінювання в системі «грунт-рослина». – Корсунь-Шевченківський.-2013.-169 с.
3. Гарбук С. В., Гершензон В. Е. Космические системы дистанционного зондирования Земли. М.: Сканэкс, 1997. - 296 с.
4. Kokhan S.S. Vegetation Indices [Monograph] / S.S. Kokhan. – К. : «Komprint», 2015. – 231 p.
5. Киенко Ю. П. Введение в космическое природоведение и картографирование. М.: Картгецентр– Геодезиздат, 1994. - 214 с.
6. Цифровая обработка изображений/ Р.Гонсалес, Р.Вудс. М.: Техносфера, 2005. - 1071с.
7. ДСТУ 4220-2003 Дистанційне зондування Землі з космосу. Терміни та визначення понять. // Держстандарт України.
8. ДСТУ 4758-2007 "Дистанційне зондування Землі з космосу: Оброблення даних : Терміни та визначення.
9. СОУ ISO 19136:2009 "Обмінний формат геопросторових даних на основі географічної мови розмітки GML (ISO 19136:2007)" // 30.09.2010
10. Аэрокосмические методы в почвоведении и их использование в сельском хозяйстве. – М.: Наука, 1990.- 247 с.
11. Дистанционное зондирование: количественный подход: Пер. с англ. / Под ред. А.С. Алексеева. М.: Недра, 1983. - 415 с.
12. Дистанційний моніторинг земельних ресурсів. Навчально-методичний посібник // Кохан С.С., Поліщук І.П. НАУ, 2004. 68 с.

13. Виноградов Б.В. Аэрокосмический мониторинг экосистем. М.: Наука, 1984. 320 с.

Допоміжна

1. Брюханов А. В., Господинов Г. В., Книжников Ю. Ф. Аэрокосмические
2. Методы в географических исследованиях. М.: Изд-во МГУ, 1982. - 231 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://e-learning.chnu.edu.ua> – Сайт дистанційного навчання ЧНУ.
2. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2696>
3. <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/kadastr/novini>
4. Сайт законодавства України [електронний ресурс] – режим доступу:
<http://rada.gov.ua>